

Brusel zažije najväčší protest poľnohospodárov v histórii EÚ

Do Bruselu pred sídlo Európskej komisie sa 18. decembra chystá viac ako 10-tisíc európskych poľnohospodárov a potravinárov a stovky poľnohospodárskych strojov. Pricestujú z 25 členských krajín Európskej únie, aby spoločne, nekompromisne, dôrazne a nahlas odkázali európskym politikom a úradníkom NIE pripraveným zmenám v budúcej Spoločnej poľnohospodárskej politike EÚ a Viacročnom finančnom rámci EÚ na roky 2028-2034. Do centra európskej politiky prídu aj stovky výrobcov potravín zo Slovenska, Česka, Maďarska, Poľska a Rakúska. Spoločný postoj a odmietnutie návrhov Európskej komisie podčiarkli aj podpísaním Tatranskej deklarácie počas rokovania V4 v Tatranskej Lomnici, ktoré sa uskutočnilo 4. a 5. decembra.

Nahnevání európski poľnohospodári sadnú do traktorov a vycestujú do Bruselu práve preto, aby sa včas pokúsili zvrátiť neprijateľné zámery Európskej komisie o utlmenie výroby potravín v Únii. Návrhy Európskej komisie predstavené 16. júla sú vzhľadom na klimatické, finančné a bezpečnostné riziká absolútne neakceptovateľné a sú doslova červenou čiarou, pretože sa bezprecedentne zahrávajú s potravinovou sebestačnosťou a potravinovou bezpečnosťou Európskej únie.

Najväčší problém predstavuje znížený rozpočet Viacročného finančného rámca na roky 2028-2034 v novom programovom období pri započítaní inflácie o 45-55% (len pre SR je navrhovaný rozpočet znížený skoro o 1 mld. eur), stropovanie platieb na 100 000 eur na konečného užívateľa výhod, degresivita platieb, zlúčenie 1. a 2. piliera Spoločnej poľnohospodárskej politiky a vytvorenie tzv. superfundú: o finančné prostriedky budú musieť poľnohospodári bojovať s inými rezortmi. Nie je isté, z akých zdrojov budú podporovaní európski potravinári. Neprijateľným je aj návrh, aby poľnohospodári v dôchodkovom veku už nepoberali financie z niektorých doterajších podporných schém.

Tým, že sa 1. a 2. pilier Spoločnej poľnohospodárskej politiky má zlúčiť, očakáva sa zásadné zníženie investícií do agropotravinárstva a zníženie podpory horských a podhorských oblastí (doteraz financované z II. piliera SPP). V Únii dôjde k utlmeniu živočíšnej výroby, obmedzí sa využívanie pôdy a celková produkcia potravín. Škodlivými návrhmi Únie sa zároveň otvoria dvere masívnym dovozom lacných produktov z tretích krajín, ktoré ani nedosahujú kvalitu tých európskych.

„Tieto návrhy Európskej komisie nemajú obdobu a sú tak rizikové, že my, poľnohospodári a potravinári, nemáme inú možnosť, ako prísť 18. decembra pred Európsku komisiu a masívne protestovať. Chceme sa pokúsiť zvrátiť útlm európskej produkcie potravín, kým je to ešte možné. Doterajšie korekcie návrhov Komisie sú zanedbateľné a stabilitu európskemu poľnohospodárstvu neprinesú. Návrh potrebujeme doslova zhodiť zo stola a presvedčiť európskych politikov, aby začali konečne s nami rokovať,“ uviedol predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory (SPPK) Andrej Gajdoš.

Do protestu sa zapájajú aj ďalšie agropotravinárske samosprávy krajín Vyšehradského regiónu. Potvrdili to zástupcovia Agrárnej komory ČR, Maďarskej poľnohospodárskej komory a Národnej rady poľnohospodárskych komôr Poľska počas dvojdňového rokovania v Tatranskej Lomnici, ktoré spolu s SPPK podpísali Tatranskú deklaráciu odmietajúc navrhované zmeny Komisie. Do Bruselu vysielajú stovky svojich zástupcov.

„Tlak európskych poľnohospodárov sa stupňuje v rozhodujúcej fáze tvorby rozpočtu a novej Spoločnej poľnohospodárskej politiky. Má zásadný význam nielen pre producentov, ale aj pre európskych spotrebiteľov a konzumáciu zdravých a bezpečných potravín. Práve preto sa zapájame do najväčšieho poľnohospodárskeho protestu v Bruseli. Chceme, aby nás bolo dobre vidno a počuť aj preto, že práve 18. a 19. decembra sa uskutoční významný samit hláv štátov a vlád EÚ. Počas neho sa budú prvýkrát zaoberať návrhom Viacročného finančného rámca, ktorý okrem iného zahŕňa aj Spoločnú poľnohospodársku politiku po roku 2027,“ vysvetlil Jan Doležal, prezident Agrárnej komory ČR, ktorý je zároveň aj viceprezidentom organizácie COPA.

Počas protestu v Bruseli európski poľnohospodári a potravinári chcú poukázať aj na ďalší paradox: kým oni sa snažia zachovať udržateľnú výrobu bezpečných európskych potravín, predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová má 20. decembra odcestovať do Brazílie, aby uzavrela obchodnú dohodu medzi EÚ a latinsko-americkým zoskupením Mercosur, čím sa ešte viac zvýši dovoz rizikových potravín do EÚ.

Agropotravinárske samosprávy krajín V4 sa vo svojich krajinách už niekoľko týždňov pripravujú na decembrový protest. Mobilizujú svojich členov, pripravujú protestné heslá, transparenty, stroje a rokujú s politikmi. Do Bruselu odcestujú aj rakúski producenti, ktorých zástupcovia sa rovnako zúčastnili rokovania v Tatranskej Lomnici a ostro skritizovali zámer Európskej komisie. Poliaci 18. decembra chystajú ešte aj vlastné protestné zhromaždenia v Poľsku.

Pripravovaný protest v Bruseli bude už štvrtý v tomto roku, ktorým vyjadria európski výrobcovia potravín svoj nesúhlas s návrhmi budúcej SPP, európskeho rozpočtu a budúcich obchodných dohôd Únie. Majú svoj význam a už aj v minulosti priniesli výsledky: Európska komisia napríklad v roku 2024-2025 po veľkých protestoch zrušila alebo pozastavila niektoré navrhované zámery v oblasti tzv. ekoschémy alebo zámery v oblasti obmedzenia pesticídov.

Protest 18. decembra v Bruseli organizujú európske organizácie COPA - COGECA a Valónska federácia poľnohospodárstva FWA.